

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

СУЧАСНА ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

Частина IV

**Дніпро
2026**

УДК 81'1(477)
ББК 81'2 УКР
С 91

Ухвалено до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол № 4 від 18.12.2025 р.)

Ухвалено до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол № 5 від 25.12.2025 р.)

Сучасна прикладна лінгвістика. Збірник наукових праць. Дніпро: ВВПЗ «ДГУ», 2026. Ч. IV. 339 с.

(в авторській редакції)

У збірник увійшли наукові дослідження, які були оприлюднені на III Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні погляди на прикладну лінгвістику» (18 листопада 2025 року). Тематика статей охоплює актуальні питання щодо розвитку та становлення прикладної лінгвістики.

Матеріали наукових досліджень можуть бути використані у практичній діяльності фахівців зазначених напрямів діяльності та у навчальному і виховному процесах закладів освіти.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Крашеніннікова Тетяна Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Холод Ірина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Нежива Ольга Миколаївна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Запотічна Роксолана Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Лимар Андрій Петрович – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Сковронська Ірина Юріївна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Негодченко Ольга Петрівна – старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Мірошник Андрій Дмитрович – фахівець Навчально-наукового відділу

© ВВПЗ «ДГУ», 2026

© Автори, 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
Алексєєв Артур. Розроблення та оцінювання систем автоматичного створення навчальних матеріалів із використанням LLM для вивчення іноземних мов	6
Архіпова Тетяна. Мовою історії: «східна колекція» фотографа д. І. Єрмакова у дніпропетровському національному історичному музеї	14
Борисенко Світлана. Мовна експертиза як доказ у судовому процесі	20
Бутченко Тарас. Оціночні поняття у нормопроектуванні: семантичні межі та проблеми інтерпретації.....	30
Варакута Марина. Емпатійна мова психолога в роботі з травмованими сім'ями військовослужбовців.....	43
Вонсович Юлія. Інноваційні методи формування комунікативної компетентності у студентів медичних спеціальностей.....	53
Глущенко Ганна, Єрмакова Наталія. Роль екфразису у створенні візуального коду романів А. Сміт.....	61
Гутарук Наталія. Цифрові інструменти як засіб диференціації навчання англійської мови у закладах професійної (професійно-технічної) освіти	69
Данченко Ірина. Стиль і мова творів Роберта Музіля.....	78
Зав'ялов Дмитро. Нейронні механізми мовного перемикання у двомовних носіїв	86
Запотічна Роксолана. From medical jargon to clear communication: linguistic innovations in electronic health records.....	92
Запотічна Роксолана. The role of applied linguistics in enhancing communication in healthcare settings	100
Калашникова Тетяна. Вербалізація опозиції «свій-чужий» в сучасному суспільно-політичному дискурсі США	109
Квітінська Ліана. Семіотика: практичне використання символів і знаків ...	115
Козін Ігор, Андрішко Олег. Розроблення інтерактивних систем для навчання українській мові за допомогою технологій	135
Korsunskaja Viktoriia. Der Einfluss der Sprache auf die Entwicklung der Kommunikationskompetenz und die Persönlichkeit.....	142
Косович Ольга, Майданюк Юлія. Психолінгвістичні механізми кодового перемикання в білінгвальному мовленні	152
Краснокутський Олександр. Правові засади соціального захисту населення в Україні	160
Крашеніннікова Тетяна. Анатолій Михайлович Поповський: аналіз етнолінгвістичних праць	171
Кузнєцова Наталія. Інтегроване формування іншомовної та цифрової компетентностей майбутніх інженерів засобами ІКТ	177

Лимар Андрій. Соціолінгвістичний вимір радянської національної політики в Україні у 30-50-х рр. ХХ ст.	183
Лучанінова Ольга. Психолого-педагогічні чинники професійного мовлення викладача: інформаційно-дидактичний супровід	192
Ляшко Сергій. «Хто йдеш мимо...» Яна Жоравницького як зразок староукраїнського віршування народною мовою	200
Мильцев Олександр. Аналіз адрес власників земельних ділянок у США та підходи до виправлення помилок із використанням PostgreSQL	207
Моргунова Аліна. Духовна єдність людства як комунікативна парадигма теософії	218
Мосейко Анжела. Plain legal language – простота чи складність процесуальних документів	226
Мостова Анастасія. Інтеграція цифрових навичок у вищу освіту України: європейські орієнтири та дидактичні рішення	235
Нежива Ольга. Роль новизни у покращенні навчання та формуванні пам'яті в освітньому середовищі	243
Підвисоцька Галина. Problems of grammatical interference in the process of learning english	248
Руколянська Наталія. Абстрактні поняття кримінальної процесуальної субмови	257
Сергієнко Наталія. Стан та проблеми прикладної лінгвістики	265
Sydoriv Sergiy. Development and functioning of inclusive terminology	273
Сімічева Юлія. Онлайн дискурс як простір міжмовної взаємодії у глобалізованому світі	281
Сковронська Ірина. Маніпулятивні прийоми і види психологічного впливу у суперечках	290
Соїна Ірина. Linguistic and cultural contacts in foreign realities concept spheres	301
Титаренко Світлана. Психолінгвістичні механізми формування мовлення у дітей дошкільного віку	310
Холод Ірина. Professional english in psychology: applied linguistic approaches to terminology, discourse, and skills development	320
ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ, НОВІ ВИДАННЯ	328
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	336

РОЗВИТОК ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МОВ У ПОЛІЕТНІЧНОМУ ТА
ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
СЕМІОТИКА: ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ СИМВОЛІВ І ЗНАКІВ

Ліана КВІТИНСЬКА

*викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних
дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»*

У статті коротко розглянуто аспекти практичного використання семіотики, та питання і перспективи розвитку семіотики як науки у сучасний період. Перераховано галузі, у яких є доцільним використання семіотичного аналізу та знакових систем. Проаналізовано низку сфер діяльності, де семіотика вживається із зазначенням сфер використання. Визначені сфери, де рекомендовано коректне і обережне використання знаків і символів з метою запобігання негативних наслідків на здоров'я людини.

Згадані корифеї та засновники семіотики як науки, які внесли значний вклад у розвиток цієї науки та є відомими і визнані науковою спільнотою у всьому світі. Надані приклади використання знаків та символів в історії та в традиціях інших країн та в різних сферах – мистецтві, політиці, народній творчості, дизайні, та в нетрадиційній медицині з їх поясненням. Матеріал статті супроводжується ілюстраціями з відкритих джерел.

Ключові слова: семіотика, лінгвістика, знакові системи.

The article briefly examines the aspects of practical use of semiotics and issues and prospects for semiotics development in the modern period. The fields, in which it is appropriate to use semiotic analysis are defined.

A number of spheres where semiotics is used are analysed with the indications of spheres of use. The author defined the spheres where correct and careful use of signs and symbols is recommended in order to prevent negative consequences on human health.

The luminaries and founders of semiotics as a science are mentioned, those who have made a significant contribution to the development of this science and are known and recognized by the scientific community globally.

Examples of the signs and symbols use in the history and traditions of other countries as well as in various fields – art, politics, folk art, design, and alternative medicine are provided with their explanation.

Illustrations from open sources accompany the materials of the article.

Key words: semiotic, linguistics and sign systems

Вступ. Загальновідомо що, світ розвивається за певними циклами та розвиток технологій – не виняток. Розвиток технологій не має рівномірного характеру, час від часу відбуваються досить різкі технологічні стрибки, перехід на новий технологічний рівень. Ми зараз якраз знаходимося у точці такого переходу, у точці біфуркації. Це водночас дуже цікавий і складний період. У середині ХХ століття у нас з'явилися комп'ютери, інформаційні та комунікаційні технології. Початок ХХІ століття приніс нові виклики, і один із пріоритетних це – четверта промислова революція, що означає конвергенцію цифрових, фізичних

— — — — —

та біологічних технологій, невід’ємними елементами яких є штучний інтелект, передове виробництво, гена інженерія та інтернет промов та багато чого іншого.

Але справа в тому, що темпи змін людини значно відстають від темпів розвитку технологій. Ця розбіжність виявляється як в біологічному аспекті, так і в соціальному та культурному. Біологічна еволюція людини – процес повільний, з точки зору біології, сучасні люди практично не відрізняються від тих, що жили тисячі років тому. Технології ж, навпаки, розвиваються за експонентою.

Процеси соціальної та культурної адаптації також не синхронізовані з технологічними змінами. Процес інтеграції нових технологій у суспільство та культуру, норми та правила поведінки відбувається значно повільніше ніж самі технологічні зміни. Проте нові технології вже не тільки стоять на порозі, вони вже зайшли і захоплюють наш простір, вони вже наступають на п’яти, а люди ще тільки до них придивляються.

Процес адаптації вимагає часу для осмислення та прийняття. Індивідуальна адаптація теж проходить повільно, особливо серед старшого покоління, люди можуть швидко навчитися користуватися новими гаджетами, пройти певні курси, але поведінкові моделі та звички так швидко не змінюються. Тому людині потрібні певні інструменти для швидкого пристосування до технологічних змін. І одним з таких інструментів можуть бути знання, інформація та тренінги у сфері семіотики з прикладами, візуальними рядами, робочими моделями та узагальненнями, як правильно користуватися різними символами та знаками.

Відомо, що людина отримує близько 90% інформації про довкілля через зір, відслідковуючи не лише об’єкти, але і їх положення та рух. Таким чином, семіотика, як наука про символи та знаки, тим чи іншим чином стосується геть усього, практично, всіх сфер життя.

Слід зазначити, що дана стаття має інформаційний характер та окреслює спектр загальних питань, пов’язаних з практичним використанням семіотики (науки про символи та знаки). Це стосується передавання та

кодування/розкодування інформації та може допомогти у вирішенні проблеми інформаційного навантаження, сортування інформації та швидкого розуміння ситуації.

Метою цієї статті є донести до широкого кола читачів, і особливо до студентів вищих навчальних закладів інформацію щодо можливостей практичного використання символів і знаків на прикладах їх використання в різних сферах, в різні періоди, в тому числі давні, різними культурами та старовинними інституціями, як для швидкої оброблення, так і для аналізу інформації та забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Як ми можемо практично використовувати ці знання, на практиці?

Ми не беремо тут кейси, коли знакові системи використовуються професійно. Сюди можна віднести символи, які використовуються у різних галузях – математиці, фізиці, астрономії, астрології, гематрії та у різних релігіях. Мова йде про основні базові символи, освітні цілі та використання для широкого вжитку.

По-перше, важливо зазначити сфери, де ми використовуємо символи та знаки широкому побуті: *безпека* (правила дорожнього руху, правила та коди безпеки, медичні символи, правила роботи з фотографіями та інше); *комфорт та побут* (бірки на речах, знаки в аеропортах, портах та вокзалах, попереджувачі знаки, методи відслідковування агресивної реклами); *базові знаки та символи у сферах різних наук; навчання* (візуальні матеріали); *загальний розвиток, освіта* (символіка у мистецтві, окультні символи, символи різних релігій, прапори, стилі в одязі); *бізнес* (мова тіла, логотипи та марки компаній); *туризм* (мова тіла, жести, знаки в аеропортах, портах та вокзалах, попереджувачі знаки).

По-друге, варто знати, як можна використовувати символи та знаки, про що мова піде далі.

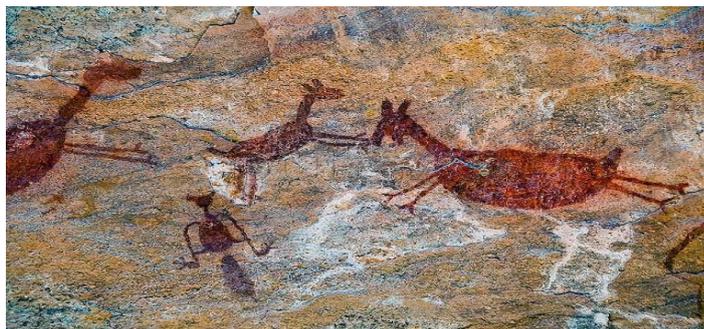
Маленький екскурс в історію та традиції інших країн. Використання символів та знаків відомо з давних часів. Вчені знаходять такі символи

починаючи з епохи неоліту офіційно, а деякі вчені говорять про більш древні періоди. Як приклад можна навести єгипетські фрески та старовинні малюнки.

Щодо фресок древнього Єгипту, існують два припущення, і у кожного є свої прихильники: 1) фрески – просто картинки та написи; 2) фрески дуже часто схеми роботи різних пристроїв. Це дуже цікава тема, і, даючи хоча б коротку інформацію с приводу цього, можна, таким чином, заохочувати молодь вивчати історію у цілому, заохочувати до подорожей, рекламувати туризм, та надихати на дослідження у багатьох інших сферах.

Ламри Дендери, фрагменти барельєфу храму Хатор у Єгипті

Печерний комплекс ЛААС-Гааль (Laas Gaal), Сомаліленд

Дуже цікаво, як практично використовують знаки і символи в тих країнах, на території яких не було війн та соціальних катаклізмів на протязі довгого періоду, і, які не тільки зберігають традиції та накопичують артефакти та практичну інформацію, але й мали таку можливість, та досвід тих страт, які використовували та відточували подібні навички віками.

Наприклад, можна згадати королівську родину Великобританії. Єлизавета II завжди носила однотипні сумки. Вона використовувала положення сумки для надання сигналів персоналу та помічникам на прийомах, і, таким чином, керувала процесом та самими помічниками. Також вона носила брошки на різних державних та інших прийомах, які давали додаткову інформацію відповідним особам. Це дуже давня традиція, яка використовується в аристократичних колах віками.

Відповідні символи та знаки застосовують у випадках, коли варто бути дуже ввічливим публічно, але необхідно показати своє ставлення до людини чи ситуації чи, попередити і таке інше.

Деякі такі випадки навіть визивають скандал чи набувають публічного розголосу, наприклад:

Один – фактично, скандал, який досить широко висвітлювався у світовій пресі, коли принцеса Майкл Кентська наділа на офіційний прийом, на якому була присутня Меган Маркл, на той час наречена принца Генрі, брошку у формі голови, як було зазначено у пресі, чорного раба. Потрібно зазначити, що Меган Маркл – напівафро-американка з дуже сумнівним минулим. Преса написала, як це водиться, про пригнічення та расизм. Дружина принца Майкла Кентського, принцеса Майкл Кентська офіційно вибачилась і все. Як сказав її речник, «брошка – це подарунок, і вона до того багато разів її надягала. Принцесі Майкл дуже шкода, вона дуже засмучена, що це когось образило».

Була це ініціатива самої принцеси Кентської, чи це був посил від королівської родини про реальне ставлення до Меган Маркл і вказівка на її місце в ієрархії, невідомо, але справа зроблена, сигнал наданий. З точки зору технік управління, це дуже цікавий та корисний прийом. Варто щось дуже ввічливо показати, повідомити всім, зробити, що необхідно, і потім дуже ввічливо вибачитись.

Принцеса Майкл Кентська з «расистською брошкою»

Інша історія трапилася під час визиту Дональда Трампа у Великобританію восени 2025 року. Як відомо, Великобританія і США є одночасно і суперниками і союзниками віками, і мають багато протеріч протягом століть. Приймали Дональда Трампа і його дружину на королівському рівні, але британці не були б

британцями, якби не показали свого реального ставлення. За кулісами Британія досі вважає США значно нижчою себе за статусом, ніколи не забуваючи, що США – колишня колонія Великобританії.

Протягом усього візита Дональда Трампа у Великобританію на стіни Віндзорського замку проєктували документальне відео із самим Дональдом Трампом, його дружиною Мелані Трамп та Джефрі Епштейном, американським бізнесменом, який був засуджений як педофіл, і чия кримінальна справа виклика широкий резонанс у світі. Активісти також розгорнули величезний банер із зображенням Трампа та Епштейна вздовж стежки до Віндзорського замку перед державним візитом Трампа.

***Зображення Трампа та Епштейна проєктувалися на Віндзорський замок під час візиту президента США до Великої Британії, 17 вересня 2025 рок.
REUTERS***

Величезна фотографія Трампа та Епштейна оприлюднена у Великій Британії перед державним візитом до США

Отже, символи і знаки використовують у політиці для формування меседжів, які не можливо висказати прямо в офіційній формі. Даний принцип може бути використаний і нашої країні, хоч у нас і інший менталітет.

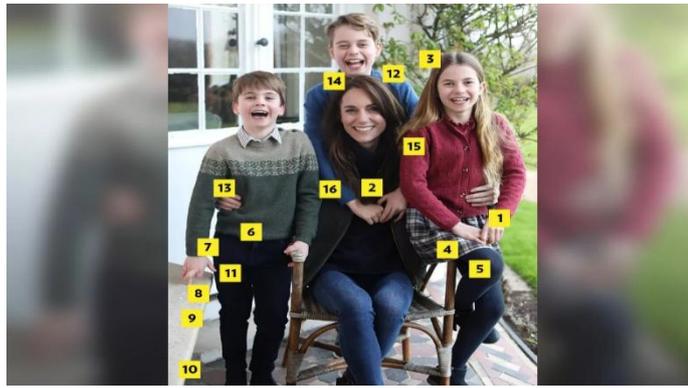
У Великій Британії накопичувався великий досвід використання різних технік знакових систем сторіччями, сюди входять і розсадка за столом, і правила сервіровки, і стиль одягу, а також багато інших різних речей.

Селфі та фото. Зараз модно робити селфі. І багато молодих людей орієнтуються на фото таких відомих персоналій, як Кейт Мідлтон чи сестри Кардішян. Варто зазначити, що у них, для того, щоб вийшли такі гарні фото (образи, які їх рекламують із певною метою як найкраще), працюють цілі команди. Група фотографів та дизайнерів їде на місце, вони вивчають ракурси, кольорову гаму, щоб одяг підібрати за певною світловою гаммою, яка гармонує з відповідним інтер'єром чи пейзажем, не говорячи вже про фешен дизайнерів, перукарів, фотографів та гримерів. Також підбирають оточення і дають їм вказівку, як вдягатися і як поводитися. З офіційними високопосадовцями та членами родини заздалегідь домовляються про кольорову гаму вбрання для заходів.

Кейт Міддлтон Принц Вільям та Кейт Золота сукня зустрічається з Міддлтон; Форест Лодж, їх Кейт ветераном на службі в дім Кейт Міддлтон День перемир'я 11 листопада 2025 р.

Навіть у таких професійних команд бувають збої та помилки. Особливо, якщо вони використовують новітні технології, які ще, певним чином, не відлагоджені, що може призвести до негативних наслідків. Як приклад, можна навести фото Кейт Міддлтон із дітьми в період, коли вона надовго зникла з медійного простору і потім з'явилося її фото з дітьми. Фото було зроблено за допомогою сучасних технологій, принаймні, фотошопа, але прискіпливі журналісти знайшли купу нестикувань, які одразу були опубліковані у пресі.

Нестиковки на фото Кейт Міддлтон з Дня матері.

Навіть команда Кейт не впоралася, вони створили образи, які негативно та з недовірою сприйняли у британському суспільстві, а позитивне сприймання образу дуже важливе, навіть для пересічної людини, не кажучи вже про потенційну монархиню. Це важливо не тільки для політиків, акторів, інших медійних персон, які наймають для цих цілей цілі команди, але й для простих людей, щоб, наприклад, зробити успішну кар'єру.

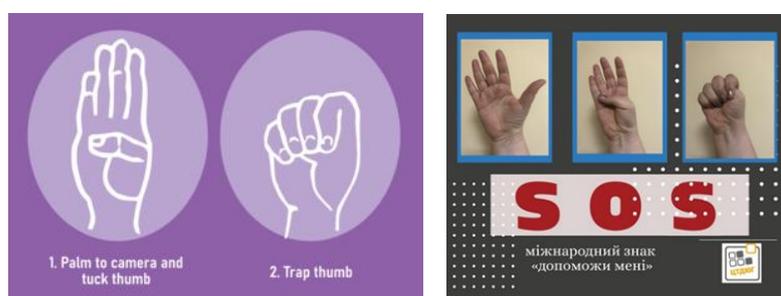
Тут також потрібно зробити кілька пояснень. Принцеса Уельська, не просто медійна особа, як Кардішяни, які просто роблять гроші на популярності, вона частина британської державної ієрархії, державна особа, бо вона є матір'ю спадкоємця престолу. Саме тому вона повинна бути постійно присутня у медійному просторі і подавати приклад.

Які можна ще висновки зробити з цієї інформації? На прикладі Кейт Міддлтон зрозуміло, що образ людини важливий взагалі, правильний образ сприяє успіху у різних сферах, в себе і свій образ варто вкладатися і, якщо викладаються якісь фото, оброблені за допомогою різних програм, то необхідно це оброблення робити дуже уважно та якісно. Важливо створювати свій позитивний образ для певних ролей – в офісі на роботі, роль матері, коханої дружини, для цього, для створення образів, можна використовувати певні символи і в цьому можуть допомогти різні знакові системи.

Це ще важливо і тому, що як стверджує психологія, ми до 7 років засвоюємо базові моделі поведінки на тета рівні, які передаються нам не тільки безпосередньо від батьків та оточення, але через них опосередковано від кількох попередніх поколінь, при тому світ швидко міняється і люди часто не можуть

швидко пристосуватися до нових умов, чи це відбувається через стрес. Тому базові знання з семіотики змогли б допомогти у цьому питанні, принаймні, у створенні позитивних образів.

Щодо давніх і дуже цікавих, пікантних традицій, можна згадати знаки, які прекрасні дами подавали за допомогою віяла, мушок на обличчі та мови квітів. Знаки і символи для безпеки та убезпечення. В наш складний вік дуже важливі питання безпеки. З цього приводу можна згадати міжнародні символи, жести, коли людина може показати, що вона в заручниках чи у біді, і які корисно знати, особливо дітям.

Жести, які можуть бути використані в екстрених ситуаціях. Сигнал про допомогу (англ. Signal for Help) або сигнал про допомогу при домашньому насиллі, – жест однією рукою, який може використовуватися задля попередження про відчуття загрози та потребу допомоги.

Сигнал був створений як інструмент для боротьби з випадками домашнього насильства в усьому світі Канадським жіночим фондом (*Canadian Women's Foundation*) у 2020 р. та був розповсюджений міжнародними інформаційними агенціями та в інтернеті.

Які ще символи та знаки важливі для безпеки та убезпечення? Окрім правил дорожнього руху, це ще можуть бути загальні знаки в аеропортах, портах та вокзалах, які допомагають моментально орієнтуватися у великих просторах.

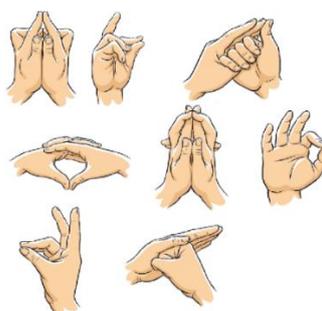

Типові знаки в аеропортах та вокзалах

До цієї категорії ще можна віднести знаки та символи, що стосуються медицини. Вони теж дуже важливі.

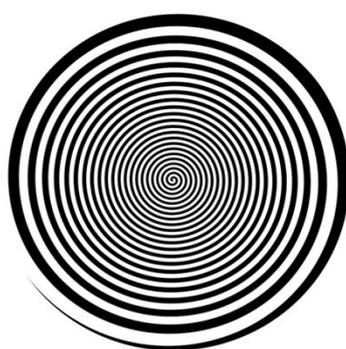
Також до категорії символів, що пов'язані з медициною, можна віднести мудри та янтри. Що стосується мудр (положення пальців, які лікують), то щодо них є багато літератури та інформації в інтернеті, де з ними можна ознайомитися і навчитися використовувати. Це щось на зразок акупунктури, і таким чином, вони безпечні для використання.

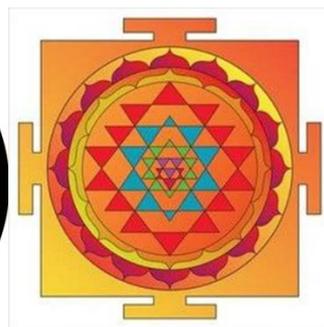
Мудри – жести рук, які використовуються в йозі для покращання здоров'я, зняття дискомфорту та балансування енергії в тілі.

Що стосується янтр – це сакральні геометричні діаграми або символи, що використовуються в індуїзмі та буддизмі як інструмент для медитації, поклоніння божествам і досягнення різних цілей, у тому числі духовних. Янтри, використовуються для фокусування уваги та концентрації. Вважається, що візуалізація янтри допомагає практикуючому з'єднатися з певною енергією або божественним аспектом. Також у різних сучасних західних джерелах пишуть, що янтри створюють певні коливання і можуть створити певне енергетичне поле. Індуси вірять, що янтри допомагають гармонізувати простір, усунути негативні сили та залучити позитивні зміни (процвітання, здоров'я, успіх) у житті людини через допомогу божеств.

Те саме стосується кодів, що використовуються для лікування; вважається, що вони також створюють певні коливання і прийшли з древньої медицини.

*Гіпнотична спіраль
для медитацій.*

shutterstock.com · 2020082423

*Лакімі-янтра: Призначена для
залучення процвітання для
багатства.*

Оскільки зараз пропонують, особливо молоді, долучитися до різних нових у нашій культурі засобів «удосконалення», то хотілося б звернути увагу на їхню сумнівну безпеку. Так, в інтернеті, часто можна знайти рекламу гіпнотичних спіралей. Пишуть, наприклад, таке – «ця безкоштовна спіраль ідеально підходить для шкільних проєктів, розмальовок і шаблонів дизайну. Ви можете завантажити його миттєво та використовувати в особистій творчій роботі», але необхідно знати, що довго дивитися на спіралі, особливо на ті, які рухаються, небезпечно. У Тибеті, наприклад, спіралі використовують у практиках виходу з тіла.

Сучасні дослідження в галузі психології та нейронауки підтверджують, що знаки та символи мають значний вплив на підсвідомість людини, часто минаючи свідоме сприйняття. Це пов'язано з тим, що мозок людини обробляє візуальну інформацію значно швидше ніж текстову. Символі та знаки миттєво передають повідомлення та викликають емоції і це робить їх потужним інструментом впливу. Загалом символи можуть викликати асоціації, що ґрунтуються на особистому досвіді, культурних особливостях та соціальних нормах. Наприклад, символ серця універсально асоціюється з любов'ю.

Хоча основоположниками семіотики як науки вважаються американський філософ Чарльз Пірс та швейцарський лінгвіст Фердинанд де Соссюр, окремо хотілося б згадати Карла Юнга. Карл Юнг, писав про функції та властивості символів, про те, що вони несуть у собі глибокий зміст, що їх не можливо створити навмисно, оскільки вони формуються несвідомими психічними функціями. Він писав, що символи важливі тим, що, мають сильний емоційний вплив, торкаючись прихованих імпульсів і пробуджуючи різні асоціації.

Мова тіла – боді ленгвідж. Окремо хотілося б згадати мову жестів, у тому числі, у різних культурах. Це дуже важливо. Зважаючи на те, що світ стає глобальним але менш безпечним, люди постійно подорожують і пересуваються з різних причин, треба знати про різницю культур, у тому числі у системі жестів, про те, що вони можуть відрізнятись у різних країнах. У деяких ситуаціях потрібна дуже швидка реакція на події і в цьому може допомогти мова тіла (Body language).

Авторка працювала деякий час перекладачем та перекладала семінари, де навчали торгових представників, як не тільки просто продавати товари, але й нав'язувати їх, примушувати їх купити, для цього також навчали читати людей за допомогою розуміння мови тіла (купити чи не купити, коли і кого можна «піджати» і таке інше).

Таким чином, вивчення мови тіла може бути дуже корисним 1) для туристів, особливо тих, хто подорожує в країни з великими культурними відмінностями; 2) для бізнесменів, які працюють з іноземними партнерами.

Фото та селфі. Ще раз про селфі та фото, які дуже популярні зараз. Справа у тому, що їх не можна робити де завгодно, і не тільки тому, що деякі місця небезпечні. Також важливий і фон, на якому робиться фото.

Якщо уважно подивитися на фото XIX ст., можна побачити задній фон, на якому робили портретні фото. Раніше знали, що фото та картини повинні робитися на спеціальному фоні, сприятливому для людей. Вважалося, що фон навіть може вплинути на майбутнє, тому його дуже ретельно підбирали. Це пов'язано з ідеєю про те, що фото відображує не тільки саму людину, але й простір навкруги. Також є теорія, що по фото можна робити предикції. Таким чином, ця інформація, навіть у такій короткій формі, могла б бути корисною для широкого кола з метою розвитку загальної культури.

Які ще символи та знаки важливі для безпеки та убезпечення? Окрім правил дорожнього руху ще можуть стати у пригоді загальні знаки в аеропортах, портах та вокзалах, які допомагають миттєво орієнтуватися у великих просторах.

Експлуатаційний знак	Характеристика експлуатаційного знака
	Прання білизни з кип'ятінням
	Прання кольорової білизни при температурі не вище 60°C
	Прання білизни в теплій воді з нейтральними мийними засобами, а також прання кольорової білизни при температурі не вище 40°C
	Ручне прання
	Не прати
	Можна відбілювати хлормісними засобами
	Не використовувати хлормісні чистильні засоби
	Прасувати при високій температурі (макс. 200°C)
	Прасувати при середній температурі (макс. 150°C)
	Не прасувати при високій температурі (макс. 110°C)
	Не прасувати

Позначки на продуктах та товарах

Мистецтво. Що стосується мистецтва, то це дуже цікава і, практично, безмежна тема, беручи до уваги обсяг – сотні культур, тисячі художників та напрямів у мистецтві та мільйони ремісників протягом тисячоліть. Однак базові знання у цій сфері можуть залучити відвідувачів у музеї та на вістваки і сприяти

розвитку культури у цілому та особисто. Мистецтво само по собі та символи у мистецтві зокрема це – дуже цікаво, розвиває прекрасний смак, підвищує культурний рівень, підвищує ерудицію та надає багато переваг у спілкуванні. До того ж, художники не тільки відображали побут, інтер'єри та людей свого часу в, як правило, естетичній формі, вони часто залишали, навмисне чи ні, підказки щодо подій свого часу, натякали на секрети, своє ставлення до подій, реальний обіг речей та багато чого іншого. Для цього вони залишали на полотні неявні елементи – символи та знаки, які несуть додатковий зміст, від релігійного та алегоричного до особистого та політичного. Ці приховані знаки не відразу і не так просто можна побачити. Дуже часто це – як детектив на полотні. Загальновідомий приклад – теорії та припущення щодо того, кого дійсно намалював Леонардо да Вінчі на відомому портреті Мони Лізи, та також таємничі знаки та цифри на полотні, щодо яких є багато припущень. Існують цілі каталоги та енциклопедії символів в мистецтві. Залишимо їх детальне вивчення мистецтвознавцям, але ми можемо звертатися до них для кращого розуміння мистецтва. Отже, вивчення символів у мистецтві буде корисне не тільки історикам, сценографам, акторам, режисерам та дизайнерам, але й широкому колу.

Як приклад, можна хоч частково розібрати цей прекрасний натюрморт німецького художника Йоганна Вільгельма Прейєра та чудову картину Сімоне Мартіні «Благовіщення».

Натюрморт із фруктами та кувалом зі слонової кістки (Dessert fruit and an ivory goblet), Йоганн Вільгельм Прейєр (Johann Wilhelm Preyer), 1838 р., Олія на полотні, 47 × 64,5 см.

«Благовіщення» Сімоне Мартіні, 1333 рік, темпера на дошці із золотим фоном

Зробімо розбір значення символів у натюрмортів.

Фрукти (виноград, персики, сливи): Фрукти є класичним *символом достатку, родючості та чуттєвих насолод*. Однак, як і людське життя, вони *швидкоплинні, що вказує на швидкоплинність існування та плинність часу*.

Виноград традиційно асоціюється з *Вакхом (Діонісом) – богом вина, символізуючи насолоду та похоть*.

Кубок зі слонової кістки (кубок–наутілус): Такі розкішні предмети були *символами багатства, статусу та екзотики* в XVII–XIX ст. Вони підкреслюють достаток власника. Водночас, крихкість подібних дорогоцінних виробів може натякати на хисткість багатства та існування.

Фігурка Ерота (Купідона) на кришці: *фігура, пов'язана з богом кохання, додає елемент чуттєвості та земних бажань* до загальної композиції.

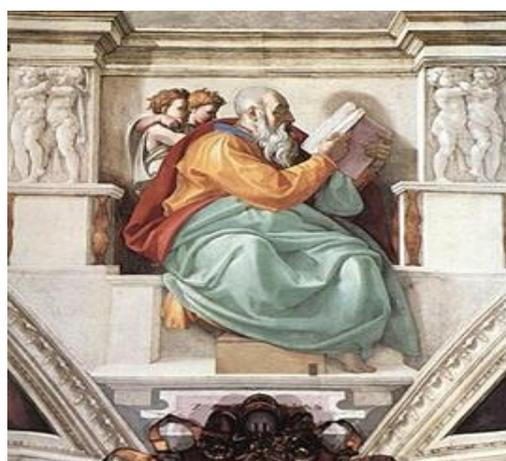
Мигдаль (горіхи): Горіхи асоціюються з *мудрістю або жорстким зовнішнім світом, що приховує внутрішню цінність*.

Картина «*Благовіщення*» *Сімоне Мартіні* є шедевром італійського готичного мистецтва. Картина була створена для вітваря капели святого Ансана в Сієнському соборі, і зараз зберігається в галереї Уффіці у Флоренції. Що стосується релігійного мистецтва, то тут існував дуже суворий канон–правила, яких мали дотримуватися художники. Він стосувався, головним чином, символів, зображень у цілому, кольорів. У православній традиції, наприклад, у певний період історії, монахи, які писали ікони мали перед тим і протягом роботи поститись і читати певні молитви. Щодо самої картини. Картина зображує сцену Благовіщення, коли Архангел Гавриїл з'являється перед Дівою Марією, щоб повідомити їй, що вона народить Сина Божого, як це описано в Євангелії від Луки, глава 1, вірші 26–38.

Символіка картини. Архангел Гавриїл має широко розправлені крила. В одній руці він тримає *оливкову гілку – символ миру*. У вазі стоять білі лілії. Художники зображували лілії поряд зі Святою Марією як символ її чистоти.

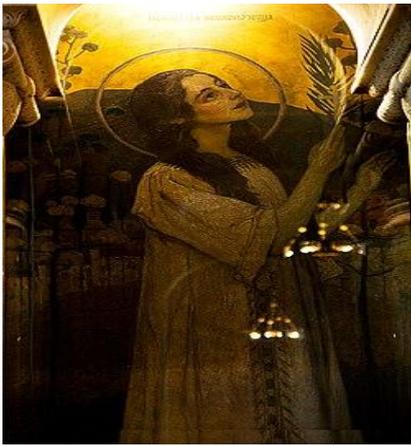
Світські художники часто могли, використовуючи різні прийоми, виражати своє ставлення до замовника чи, навіть мститися і часто вони писали

своїх коханок та жінок у образі мадон. Ось кілька прикладів. У Мікеланджело Буонарроті були напружені відносини з папою Римським Інокентієм, і коли він зображав пророка Захарію на стелі Сикстинської капели, він позаду Захарії, якого отожднювали з папою, намалював ангелочка, який показує дулю, як символ невдоволення і презирства. Принаймні, так говорить одне з трактувань.

«Пророк Захарія» (італ. *Zaccaria*) – фреска Мікеланджело Буонарроті на стелі Сикстинської капели (Ватикан), створена ним протягом 1508–1512 років.

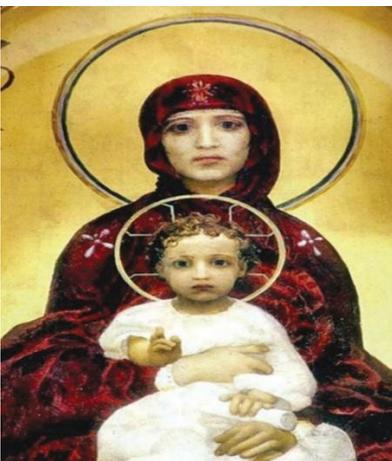
Ще одна цікава історія стосується Києва, а саме надвратної ікони Кирилівської церкви та образу святої Варвари у Володимирському соборі, робіт відомого живописця Михайла Врубеля. Він був закоханий до божевільця, у Емілію, у жінку професора Прахова, куратора проекту, і дружив із його донькою. Він їх обох намалював, Лелю як Варвару на фресці собору, а Емілію він малював багато разів, у тому числі, риси її обличчя проглядають навіть у знаменитому образі демона, бо вона викликала у нього асоціації і богородиці і демона одночасно. Самий відомий портрет її – в іконостасі Кирилівської церкви. Цей портрет визвав великий резонанс і невдоволення у місті. Місцеві казали: «ми, що тепер на Емілію молитися будемо?!!!» Тим більше, що жінка вона була ексцентрична, хоч знала 4 іноземні мови, була прекрасна піаністка, але деколи шокувала своєю поведінкою і ніяк не асоціювалася з Мадонною.

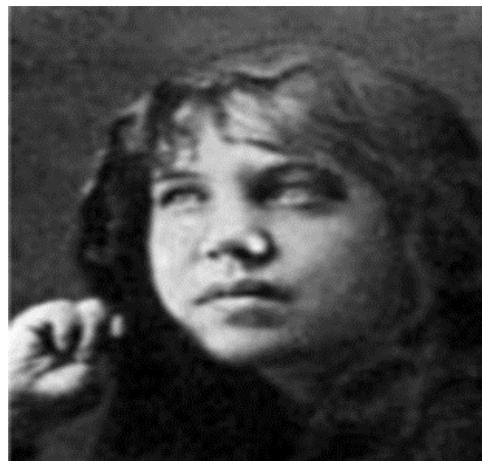
«Свята Варвара» у Володимирському соборі

Льоля Прахова. Ескіз для «Святої Варвари»

«Богородиця з Дитям» М. О. Врубель, 1885 р. Венеція олійний живопис на металі, Кирилівська церква, Київ

Емілія Прахова, фото 1870-х рр.

Отже, досліджувати такі історії цікаво і корисно з точки зору вивчення та розвитку своєї культури.

Народна творчість. Візерунки – вишиванки, рушники, писанки, обереги. Як це реально працює? Чи пов'язані вони з нашою підсвідомістю і як?

Старовинні джерела стверджують, що у давнину людей вчили використовувати знаки та символи. Від тих часів нам залишилися деякі прикмети, візерунки на вишиванках, писанках та коди для лікування та програмування. Зараз у нас люди носять вишиванки. Тож варто знати, для чого використовується той чи інший знак або орнамент. Адже орнаменти на вишиванках мають не тільки символічне але й оберегове значення. Нижче приведені деякі значення: **квадрат** – символ достатку; **коло** – вічність, божественна енергія, та сонце; **ромб** – родючість і поле; **виноград** – сімейне

щастя; **калина** – любов; **зірки** – оберіг від зла та хвороб; **мак** – захист від «дурного ока», символ золотого балансу між життям і смертю; **серце** – щасливе сімейне життя; **восьмипроменева квітка (повна роза)** – поєднання чоловічого та жіночого начал, що дають життя; **меандр, безконечник («кривий танець»)** життєва енергія та сили. Кольори також мають значення: **жовтий** символізує сонце та багатство; **синій** – спокій; **білий** – чистота.

Відповідно до досліджень у давні часи процес вишивання був практично ритуалом. Вишивали в певні дні, вибиралися певні кольори та орнаменти відповідно до того, кому і для яких цілей робилося вишивання – рідним та близьким, щоб бути оберегом, наприклад, для весілля і таке інше. Етимологія слова «вишивання» – вважається, що воно походить від слова від «вишній» чи «божественний». Наші предки мали свої сакральні коди, що саме, де і коли та для кого вишивати.

Узори зі світовим деревом, наприклад, вишивали, зазвичай, на рушниках.

Світове дерево, дерево життя. Цей символ зустрічається у мистецтві багатьох народів та відображає модель світу, яка, за віруваннями, має три складових: нав, яв та прав.

Сварга або свастика (давній, енергетично дуже сильний знак) – це символ сонця, він асоціювався із силою домашнього вогнища та родинним щастям.

Окремо варто сказати про пам'ятники. Як це працює? Коли люди дивляться на якесь, наприклад, фото родичів, вони автоматично їх згадують у своїй пам'яті і, таким чином, направляють їм свою увагу, тобто енергію. Так працюють і пам'ятники. Згідно зі старовинними переказами та рукописами, якщо чоловіки вшановують загиблих героїв та предків, то вони набувають їх сили. Як

відомо, у нас ще залишилися деякі старовинні традиції з цього приводу, тому необхідно берегти пам'ятники, артефакти, речі, фото предків та культуру в цілому. Також потрібно створювати свої пам'ятки – від пам'яток державного рівня до родових. Цілком зрозуміло, що цьому необхідно вчити з дитинства і проводити певну роботу у цьому напрямі. Як приклад, можна взяти Велику Британію, де документи, архіви, артефакти та речі своїх предків зберігають сторіччями.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, семіотика тим чи іншим чином стосується, практично всіх сфер життя. Семіотика як наука є дуже перспективною з безмежними перспективами щодо об'єктів дослідження та аналітики і з можливістю практичного використання у багатьох сферах. Завдяки доступу до інтернету можна досить легко знайти списки та каталоги різних символів та їх трактування по різних галузях.

Загальні знання у сфері семіотики можуть бути дуже корисними і можуть використовуватися в аналітиці, з метою безпеки, на побутовому рівні, для правильного вибору товарів, у сфері психології для протидії маніпуляціям на підсвідомому рівні та у багатьох інших сферах. Тож семіотика як предмет може входити в курс підготовки аналітиків.

Також на даний момент важливо те, що незважаючи бурхливий ріст широкого використання штучного інтелекту, перспективу роботизації та заміни людей та багатьох професій роботами, вони, як інструмент для прискореного виконання завдань, ще не зможуть повністю замінити спеціалістів, наприклад, аналітиків, особливо зі знаннями семіотики, оскільки вони ще не можуть повністю та якісно оцінити розпізнаний образ, оскільки штучний інтелект немає зворотного зв'язку з боку мислення та інших психічних процесів та не може якісно виправити помилки розпізнавання. На даний момент завдяки доступу до інтернету можна досить легко знайти списки та каталоги різних символів та їх трактування по різних галузях, тому сьогодні важливо навчитися та вміти читати символи та знаки.

Із переходом на новий технологічний уклад, коли будуть виникати цілі нові галузі на стику наук, базові знання з семіотики особливо важливі, адже семіотика надає теоретичне підґрунтя та пояснює загальний принцип функціонування багатьох знакових систем. Нові технології та дослідження у напрямку семіотики можуть сприяти проривам у галузі медицини, біології, біоінженерії, кібернетики, які, у свою чергу, сприятимуть не тільки подальшому вивченню впливу символів та знаків на біологічні системи але й виникненню нових методів лікування, нових можливостей у дизайні, будівництві та архітектурі.

Список використаної літератури

1. Cooper J. C., An Illustrated Encyclopaedia of Traditional Symbols, Identifier B-001-014-059, 1987
2. Encyclopedia of Semiotics Edited by: Paul Bouissac Publisher: Oxford University Press Print Publication Date: Current Online Version: 2007. DOI: 10.1093/acref/9780195120905.001.0001
3. Hall, James, Dictionary of Subjects and Symbols in Art Publisher: Taylor & Francis, 2014.
4. Jung, Carl Gustav, Man and his Symbols, An Anchor Press book, 1964.
5. <https://globalnews.ca/news/11432277/donald-trump-jeffrey-epstein-windsor-castle-wall/>
6. <https://people.com/trump-epstein-banner-at-windsor-castle-before-uk-state-visit-11811194>
7. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%8F_%D0%B7_%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D0%BC_\(%D0%9C._%D0%9E._%D0%92%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D1%8C\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%8F_%D0%B7_%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D0%BC_(%D0%9C._%D0%9E._%D0%92%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D1%8C))
8. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%8F_%D0%B7_%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D0%BC_\(%D0%9C._%D0%9E._%D0%92%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D1%8C\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%8F_%D0%B7_%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%8F%D0%BC_(%D0%9C._%D0%9E._%D0%92%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D1%8C))
9. <https://sviti.com.ua/ukraine/55687>